HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המביא

המביא גט ממדינת הים. כל חו"ל קרי ליה מדינת הים בר מבבל כדאמר לקמן (דף ו.): **לריך.** השליח המביאו לומר כו' וטעמא מפרש בגמ'[ד]. ושליח זה הבעל עשאו שליח להולכה: **רקס וחגר.** תרגום של בין קדש ובין ברד מתרגמינן בין רקס לחגר (בראשית טז): **אפילו מכפר לודים.** שהיא מחוצה לארץ: **לוד.** שהיא סמוכה לה והיא מארץ ישראל. ובגמ'[ה] מפרש פלוגתייהו: **וחכמים אומרים.** בגמרא מפרש מאי מוספי אתנא קמא דרישא: **המוליך.** מארץ ישראל למדינת הים: **מהגמוניא להגמוניא.** בגמרא מפרש עיר אחת שהיו בה שני הגמונים ומקפידין זה על זה שלא יהו בני הגמוניא זו נכנסים לחבריתה: **ר' יהודה אומר מרקס למזרח.** מרקס עד סוף העולם למזרחו הוי מדינת הים: **ורקס.** עצמה נדונית כמזרח העולם ולא כמ"י והמביא מרקס לריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם וכן כולם. רקס למזרחו של ארץ ישראל וחולה לה ואשקלון לדרומה ועכו לצפונה. אבל מערב של ארץ ישראל אין לריך גדול שהיס הגדול גדולה כדכתיב (במדבר לד) וגבול יס והיה לכם היס הגדול וגו': **אם יש עליו עוריים.** שהבעל מערער שהוא מזוייף: **יפקייס בחותמיו.** אם יעידו העדים על חתימת ידיהס או עדים אחרים יכירו חתימתס כשר ואם אין עליו עוריים מסתמא כשר דהא בקיאין לשמה ועדים מצויין תמיד לקיימו כדאמרינן בגמ' בתי דיינין קבועין: **גמ'** לפי דעובדי כוכבים הס דישראל מצויעין כתמיהן ור' יהודה מטמא גרלה לו דאותס שנוהגין תורת עובדי כוכבים הס גרים וטועין ועועלם ישראל ומי דריס בה: **מכפר** לודים ללוד. אומר ר"י שהזכיר לוד לאשמועינן אע"פ שהיתה נקראת כפר לודים על שם בני לודים שהיו מצויים בה תמיד אפילו הכי ל"ל בפני נכתב ובפני נחתם ולא חשיב כלוד עצמה ורבינו מאיר פירש דרבי אליעזר הזכיר שם עירו כדאמרינן (סנהדרין דף נב:) אחר ר' אליעזר לוד ואין נראה לר"י דכ"ש שלא היה לריך להזכיר כי היכי דלא נקט תנא קמא ממדינת הים לארץ ישראל דפשיטא היא דבארץ ישראל דבארץ ישראל דפלשתים במערבו דיס פלשתים הוא גבול מערב של ארץ ישראל ורקס וחגר דמתני' היה במזרח כדאמרינן רקס כמזרח ועכו[ו] אע"ג דכבשוהו עולי בבל כדאמר בסוף כתובות (דף קיב.) רבי אבא הוה מנשק כיפי דעכו[ז] ובפרק מי שאחזו (לקמן דף עו:) פריך למימרא דעכו לאו מארץ ישראל הוה הא כי הוו מפטרי רבנן מהדדי בעכו הוו מפטרי מהדדי לפי שאסור לצאת מארץ ישראל לחולה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חציה בארץ וחציה בחו"ל כדמוכח בירושלמי[ח] [פ"א ה"ב] והכא מיירי באותו לד שבחולה לארץ והא דלא משני נמי במי שאחזו (שם) מתני' דאם לא באתי מכאן ועד שלשים יום[ט] והגיעו לעכו וחזר ביטל תנאו היינו לאותו לד שבחולה לארץ היינו משום דביולא מארץ ישראל פוגע תחילה באותו לד של ארץ ישראל והגיע לעכו משמע לתחילת עכו אך קשה לר"י דאמר לקמן (דף ו:) נכנס לפניו ר' אלעא אמר ליה הלא כפר סיסאי מובלע בתחום ארץ ישראל וקרובה לציפורי יותר מעכו ומה בכך מכל מקום עכו עדיפא אע"פ שהיא רחוקה מציפורי שהיא עצמה חציה מארץ ישראל ועוד היכי דייק לקמן (דף ח.) דמוכר עבדו לסוריא יצא לחירות מדתנן[יב] עכו בארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא כל שכן סוריא דמרחקא טובא מדרכה סוריא עדיפא כיון דמתני' אייר בלד של חולה לארץ דקסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש והויא היא עצמה ארץ ישראל דלהכי מיבעיא ליה אי הוי כמוכר עבדו לארץ ישראל כיון דשמיה כיבוש או דלמא כיון דעפרה טמא כחולה לארץ דמי ואמר ר"י דאפילו בלד של ארץ ישראל ל"ל בפני נכתב וכו' לפי שהוא בסוף הגבול ורחוק מעיקר ישוב ארץ ישראל ומופלג מן הישיבות ובתי דיינים[יג] וכן יש לתרץ גבי אשקלון וגבי רקס וחגר והשתא פריך שפיר כפר סיסאי דקרוב לציפורי שהיתה עיקר ישוב א"י טפי מעכו דרחוק מעיקר ישוב א"י אע"ג דעכו היא עצמה בארץ ישראל וכפר סיסאי הוא חולה לארץ מכל מקום פשיטא שפיר כיון דקיס ליה דמובלעת מהני כאילו היא ממש מארץ ישראל כר"ג דאמר מובלעות שביחי וגמירי וא"ת דאמר בירושלמי המוכר עבדו לעכו יצא לחירות ר"ש אבא דרבי יודן אומר אפילו מעכו לעכו וכיון דאפילו באותו לד שבארץ ישראל יצא לחירות אם כן מעכו לעכו אמאי יצא לחירות כיון דחשיב כחולה לארץ[יד] וי"ל דהכי דחשיב כחולה לארץ לגבי עיקר ישוב ארץ ישראל לגבי חולה לארץ מיהא חשיב כארץ ישראל: **ואם** יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו. אבל כל זמן דלא אתי בעל ומערער נישאת על פי הגט ולא טעינן מזוייף דמשום עיגונא אקילו בה רבנן אבל בממון טעינן מזוייף לגבי בפניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא שבקת חיי לכל בריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה ולהחתים עדים מעצמו ולטרוף שלא בפניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דאפילו לא טעינן להו מזוייף טעינן להו פרוע כיון דהוא עצמו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דאי בעי אמר מזוייף דקי"ל כמ"ד בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע:) גבי שטר כיס היוצא על ביתומים דנשבע וגובה ממלה אבל פלגא דפקדון טעינן להו פרוע הוא לך אע"ג דלא טעינן להו נאנסו[טו] משום דאביהס היה נאמן לומר החזרתיו לך במיגו דנאנסו אבל יש להוכיח דטעינן להו מזוייף דאל"כ כל אחד יכתוב שטר מכר או שטר מתנה ויחתום עדים ויגבה שלא בפניו מיתומים ומלקוחות דהשתא אין שייך לומר פרעתי ועוד יש לדקדק מסוף פ' גט פשוט (שם דף קעד:) דטעינן ליתמי מזוייף דאמר רב הונא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנונית על ההקדש ופריך וכי אדם עושה קנונית על בניו דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין ומסיק דרב הונא אייר בשטר מקויים ורב ושמואל בדנקיט שטר שאינו מקויים אמר תנו קיימיה לשטרא לא אמר תנו לא קיימיה לשטרא פירוש דשמא שלא להשביע את בניו אמר כן ואי לא טעינן מזוייף ליתומים[טז] מכל מקום יגבה דהא נקיט שטרא ואין לומר דטעינן פרוע דהא רב

אית

המביא גט. [א]אע"ג דלשאר שטרות פעמים נמי קרי גט כדתנן בהשולח (לקמן דף לד:) אין עדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם ואיירי בכל שטרות ובפרק התקבל (לקמן דף סד.) נמי תניא וכן לגיטין ומפרש התם גיטי ממון מ"מ לא הולרך לפרש כאן גט אשה משום דברוב מקומות היכא דקתני גט סתם איירי בגט אשה ומה שנוהגים לכתוב י"ב שורות בגט אומר ר"ת משום דגט גימטריא י"ב ור"י שמע בשם רב האי גאון ובשם רבינו סעדיה משום דכתיב ספר כריתות[ב] כשיעור י"ב שיטין המפסיקין בין[ג] ארבעה חומשי[ד] ספר תורה כדאמר בנבא בתרא (דף יג:) שלריך להניח ארבעה שיטין בין כל ספר וספר והפסק שבין וידבר למשנה תורה לא חשיב שאינו אלא חוזר ושונה מה שלמעלה:

ממדינת הים. הא דלא נקט המביא גט מחוץ לארץ כדקתני בגמ' (לקמן דף ז:) המביא גט בספינה כמביא בחולה לארץ משום דבחולה לארץ הוה משמע כל חולה לארץ אפילו רקס וחגר[ה] להכי נקט ממדינת הים דמשמע רחוק כמו (יבמות דף פז:) האשה שהלך בעלה למדינת הים וכמו (שבועות דף מא:) פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים לאפוקי רקס וחגר דפליג בהו רבן גמליאל: **אף המביא מרקס.** משמע דברקס דרין בה ישראל והא דתנן בפ' דס הנדה (נדה דף נו:)[ו] כל הכתמים הבאין מרקס טהורין ור' יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועין היינו משום[ז] דכתמים הנמצאין שם אפילו הכי ל"ל בפני נכתב ובפני נחתם ולא חשיב כלוד עצמה ורבינו מאיר פירש דרבי אליעזר הזכיר שם עירו כדאמרינן (סנהדרין דף נב:) אחר ר' אליעזר לוד ואין נראה לר"י דכ"ש שלא היה לריך להזכיר כי היכי דלא נקט תנא קמא ממדינת הים לארץ ישראל דפשיטא היא דבארץ ישראל דבארץ ישראל דפלשתים במערבו דיס פלשתים הוא גבול מערב של ארץ ישראל ורקס וחגר דמתני' היה במזרח כדאמרינן רקס כמזרח ועכו[ח] אע"ג דכבשוהו עולי בבל כדאמר בסוף כתובות (דף קיב.) רבי אבא הוה מנשק כיפי דעכו[ט] ובפרק מי שאחזו (לקמן דף עו:) פריך למימרא דעכו לאו מארץ ישראל הוה הא כי הוו מפטרי רבנן מהדדי בעכו הוו מפטרי מהדדי לפי שאסור לצאת מארץ ישראל לחולה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חציה בארץ וחציה בחו"ל כדמוכח בירושלמי[י] [פ"א ה"ב] והכא מיירי באותו לד שבחולה לארץ והא דלא משני נמי במי שאחזו (שם) מתני' דאם לא באתי מכאן ועד שלשים יום[יא] והגיעו לעכו וחזר ביטל תנאו היינו לאותו לד שבחולה לארץ היינו משום דביולא מארץ ישראל פוגע תחילה באותו לד של ארץ ישראל והגיע לעכו משמע לתחילת עכו אך קשה לר"י דאמר לקמן (דף ו:) נכנס לפניו ר' אלעא אמר ליה הלא כפר סיסאי מובלע בתחום ארץ ישראל וקרובה לציפורי יותר מעכו ומה בכך מכל מקום עכו עדיפא אע"פ שהיא רחוקה מציפורי שהיא עצמה חציה מארץ ישראל ועוד היכי דייק לקמן (דף ח.) דמוכר עבדו לסוריא יצא לחירות מדתנן[יב] עכו בארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא כל שכן סוריא דמרחקא טובא מדרכה סוריא עדיפא כיון דמתני' אייר בלד של חולה לארץ דקסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש והויא היא עצמה ארץ ישראל דלהכי מיבעיא ליה אי הוי כמוכר עבדו לארץ ישראל כיון דשמיה כיבוש או דלמא כיון דעפרה טמא כחולה לארץ דמי ואמר ר"י דאפילו בלד של ארץ ישראל ל"ל בפני נכתב וכו' לפי שהוא בסוף הגבול ורחוק מעיקר ישוב ארץ ישראל ומופלג מן הישיבות ובתי דיינים[יג] וכן יש לתרץ גבי אשקלון וגבי רקס וחגר והשתא פריך שפיר כפר סיסאי דקרוב לציפורי שהיתה עיקר ישוב א"י טפי מעכו דרחוק מעיקר ישוב א"י אע"ג דעכו היא עצמה בארץ ישראל וכפר סיסאי הוא חולה לארץ מכל מקום פשיטא שפיר כיון דקיס ליה דמובלעת מהני כאילו היא ממש מארץ ישראל כר"ג דאמר מובלעות שביחי וגמירי וא"ת דאמר בירושלמי המוכר עבדו לעכו יצא לחירות ר"ש אבא דרבי יודן אומר אפילו מעכו לעכו וכיון דאפילו באותו לד שבארץ ישראל יצא לחירות אם כן מעכו לעכו אמאי יצא לחירות כיון דחשיב כחולה לארץ[יד] וי"ל דהכי דחשיב כחולה לארץ לגבי עיקר ישוב ארץ ישראל לגבי חולה לארץ מיהא חשיב כארץ ישראל: **ואם** יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו. אבל כל זמן דלא אתי בעל ומערער נישאת על פי הגט ולא טעינן מזוייף דמשום עיגונא אקילו בה רבנן אבל בממון טעינן מזוייף לגבי בפניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא שבקת חיי לכל בריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה ולהחתים עדים מעצמו ולטרוף שלא בפניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דאפילו לא טעינן להו מזוייף טעינן להו פרוע כיון דהוא עצמו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דאי בעי אמר מזוייף דקי"ל כמ"ד בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע:) גבי שטר כיס היוצא על ביתומים דנשבע וגובה ממלה אבל פלגא דפקדון טעינן להו פרוע הוא לך אע"ג דלא טעינן להו נאנסו[טו] משום דאביהס היה נאמן לומר החזרתיו לך במיגו דנאנסו אבל יש להוכיח דטעינן להו מזוייף דאל"כ כל אחד יכתוב שטר מכר או שטר מתנה ויחתום עדים ויגבה שלא בפניו מיתומים ומלקוחות דהשתא אין שייך לומר פרעתי ועוד יש לדקדק מסוף פ' גט פשוט (שם דף קעד:) דטעינן ליתמי מזוייף דאמר רב הונא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנונית על ההקדש ופריך וכי אדם עושה קנונית על בניו דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין ומסיק דרב הונא אייר בשטר מקויים ורב ושמואל בדנקיט שטר שאינו מקויים אמר תנו קיימיה לשטרא לא אמר תנו לא קיימיה לשטרא פירוש דשמא שלא להשביע את בניו אמר כן ואי לא טעינן מזוייף ליתומים[טז] מכל מקום יגבה דהא נקיט שטרא ואין לומר דטעינן פרוע דהא רב

מסורת הש"ס

[א] לקמן טו., [ב] בכס"י וכר"ן הגירסא: המביא ועי' ריטב"א, [ג] [לקמן ו:], [ד] [לקמן ע"ב], [ה] [לקמן ד:], [ו] ופס ד"ה הבאים, [ז] ל"ל בנחלה. רש"ש, [ח] הגירסא במשנה והגיע,

מוסף תוספות

א. בגט אשה איירי ולא אצטריך לפרש. תוס' הרא"ש. ב. ובעינן שורות. תוס' הרא"ש. ג. ספר לספר לארבעה. תוס' הרא"ש. ד. הראשונים. תוס' הרא"ש. ה. דהא רקס וחגר מחוצה לארץ כדתשמע בגמ' (ד.) דקרי להו סמוכות לא"י. רשב"א. [ו]קשיא הא דאמר ר"ג אף המביא מן הרקס ומן החגר' דמשמע דלת"ק הני לא צריך, והא מחרץ לארץ הוו. רמב"ן. ז. דודאי היו דרים בה ישראל וגוים ואפ"ה הכתמים טהורים. תוס' הרא"ש. ז. [מדתנן] אף המביא מן הרקס ומן החגר וכו' וכן דקתני רקס למזרח ורקס כמזרח. תוס' הרא"ש. ח. משמע [ד]בחו"ל קיימא. תוס' הרא"ש. ט. אלמא בקדושתה היתה ואם לא כבשוה לא היתה קדושה דהא קי"ל דקדושה ראשונה שקדש יהושע קדושתה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא. ריטב"א. יא. ולקמן איירי באותו צד שבא"י. תוס' הרא"ש. יב. ר"מ אומר. רש"ש. יג. ואין שיירות מצויות שם. תוס' הרא"ש לקמן ו: ד"ה ואפילו. יד. הו"ל כמוכר מחו"ל לחו"ל. רש"ש. טו. משום דלא שכיחא. תוס' מתוכות נב: ד"ה דינא. טז. בשטרא שאינו מקויים, נהי דלא אמר תנו. רש"ש לקמן ט. ד"ה ואם יש.

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה ה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמב סעיף א:
ב [מיי' פ"א מהל' תרומות ה"ז וה"ט]:
ב ג מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה א ב וסמג שם טוש"ע שם:

פסקי רי"ד

המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. ר"ג אומר אף המביא מן הרקס ומן החגר. ר' אליעזר אומר אפילו מכפר לודים ללוד: וחכ"א אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא המביא ממדינת הים והמוליך והמביא ממדינה למדינה צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם: רשב"א אפי' מהגמוניא להגמוניא: רבי יהודה אומר מרקס למזרח ורקס כמזרח מאשקלון לדרום ואשקלון כדרום מעכו לצפון ועכו כצפון רבי מאיר אומר עכו כא"י לגיטין: פי' כל חו"ל קרוי מדינת הים בר מבבל כדאמרינן התם (ו.): צריך שיאמר השליח המביא. בגמ' מפרש: ושליח זה הבעל עשאו שליח להולכה: רקס וחגר תרגומא בין קדש ובין ברד בין רקס ובין חגרא. אף מכפר לודין שהיא מחו"ל ללוד שהיא סמוכה לה והיא מא"י ובגמ' (ד.) מפרש פלוגתייהו. וחכ"א וכו' בגמ' מפרש מאי קמוסיף את"ק דרישא: והמוליך. מא"י למדינת הים: מהגמוניא להגמוניא. פי' עיר א' שהיו בה ב' הגמוניא ומקפידים זה על זה שלא יהו בני הגמוניא זו נכנסים לחברתה: ר' יהודה אומר מרקס עד סוף העולם למזרחו הוי מדינת הים ורקס עצמה נדונית כמזרח העולם ולא כא"י והמביא מרקס צריך שיאמר וכן כולן רקס למזרח א"י וחוצה לה ואשקלון לדרומה ועכו לצפונה. אבל מערב של א"י אין צריך גבול שהים גבולה כדכתיב וגבול ים [הגדול] וגו': מאי טעמא. רבה אמר